МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ «УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА»
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

ЗБІРНИК ТЕЗ
Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції
«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПРИВАТНОГО ПРАВА»

24 жовтня 2023 року

Ірпінь – 2023

УДК: 347.1(06)

Актуальні проблеми приватного права: матеріали Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції, м. Ірпінь, 24 жовтня 2023 року. Ірпінь: Державний податковий університет, 2023. 178 с.

Рекомендовано до друку кафедрою приватного права ННІ права ДПУ (протокол № 4 від 02.11.2023 року)

Рекомендовано до друку Вченою радою ННІ права ДПУ (протокол № 6 від 06.11.2023 року)

У матеріалах представлено стислий виклад доповідей і повідомлень, поданих на Всеукраїнську науково-практичну інтернет-конференцію «Актуальні проблеми приватного права», яку було організовано кафедрою приватного права ННІ права ДПУ 24 жовтня 2023 року у м. Ірпені.

Організаційний комітет Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції не завжди поділяє думку учасників. Відповідальність за достовірність інформації несуть учасники та їх наукові керівники. У збірнику максимально точно збережена орфографія і пунктуація, які були запропоновані ними.

«Актуальні проблеми приватного права»

Організаційний комітет:

Голова:

Чеховська Ірина Василівна – д.ю.н., професор, завідувач кафедри приватного права;

Заступник Голови:

Рябченко Юрій Юрійович – д.ю.н., професор, професор кафедри приватного права;

Члени організаційного комітету:

Амеліна Анна Сергіївна – к.ю.н., доцент, доцент кафедри приватного права;
Дяченко Сергій Вікторович – к.ю.н., доцент, доцент кафедри приватного права;
Котович Ігор Олександрович – к.ю.н., доцент, доцент кафедри приватного права;
Лаговська Наталія Валеріївна – к.ю.н., доцент, доцент кафедри приватного права;
Менів Любов Дмитрівна – к.ю.н., доцент, доцент кафедри приватного права;
Миколаєць Вікторія Анатоліївна – д.ю.н., доцент, доцент кафедри приватного права;
Мілевська Альона Олександрівна – к.ю.н., доцент, доцент кафедри приватного права;
Новицька Наталія Борисівна – д.ю.н., професор, професор кафедри приватного права;
Обривкіна Оксана Миколаївна – к.пед.н., доцент, доцент кафедри приватного права;
Самілик Людмила Олексіївна – к.ю.н., доцент, доцент кафедри приватного права.

«Актуальні проблеми приватного права»

ЗМІСТ

Учасник конференції	Тема наукової доповіді	Стор.
Амеліна А.С.	Реклама як об'єкт авторського права	7
Батрин О.В.	Захист прав пацієнтів в контексті реалізації прав людини	9
Короєд С. О.	Способи захисту прав власників відчуженого в умовах правового режиму воєнного стану майна	12
Кройтор В.А	Визначення предмета доказування в справах про визнання необгрунтованими активів та їх стягнення в дохід держави	15
Лаговська Н.В.	Особливості нормативно-правового регулювання захисту прав інтелектуальної власності в цифровому просторі	19
Мороз Ю.А	До питання про оподаткування операцій з постачання медичних послуг	21
Обривкіна О.М Савенко Н. С.	Особливості індивідуалізації фізичної особи	24
Рябченко Ю.Ю.	Судова правотворчість: актуальний стан та перспективи розвитку	26
Сімакова Н. М.	Проблеми правового регулювання електронної роздрібної торгівлі лікарськими засобами в Україні	28
Цибенко О.В.	Перспективи розвитку правового забезпечення охорони здоров'я матері та дитини в Україні	32
Чеховська І.В.	Доступ до медичних послуг як складова гарантій забезпечення права на охорону здоров'я	35
Штефан А. С.	Взаємозв'язок принципу правової визначеності Та якості законодавства	38
Анохіна Я.В Гаврилюк В.С	Правосуддя як основна функція судів	40
Батюк Л. В.	Проблеми реалізації та захисту прав інтелектуальної власності в Україні	43
Білецька Д.С. Василенко Д.О.	Правовий статус присяжних у цивільному судочинстві	46
Бобчук Є.В.	Особливості індивідуалізації юридичної особи як учасника цивільних правовідносин	49
Бреславець В.В	Актуальні проблеми захисту прав інтелектуальної власності в Україні	50
Волошина О.А.	Визначення процесуального порядку передачі справи з одного суду до іншого. Порядок передачі справи під час воєнного стану.	52
Гапонюк О.В.	Проблематика відводів у цивільному судочинстві	57
Голодюк Д. А. Ковальчукм Д. О.	Особливості розгляду судом справ про розірвання шлюбу в Україні	60
Горайчук А.С.	Зміни у процесі спадкування під час воєнного стану	63
Гулієва З.Н. Корж Т.С	Касаційне провадження як напрям реформування цивільного судочинства	66
Депутат Є.В.	Захист прав інтелектуальної власності у цивільному судочинстві	69
Димчуков В.М.	Відмінність третіх осіб, які заявляють самостійні вимоги від сторін у справі	72
Динюк А. А.	Юрисдикційні та неюрисдикційні способи захисту цивільних прав	75
Дудник В.М.	Особливості договору купівлі-продажу земель сільськогосподарського призначення за цивільним законодавством України	78
Ільніцька О.Р Лущик М.В	Регулювання процедури укладення електронних Договорів у світлі запланованих змін до законодавства	81

Кириченко К.О.	Аліментні зобов’язання щодо повнолітніх дітей, які навчаються: добровільний та судовий порядки	83
Коваленко О.М	Особливості правового регулювання доступу неповнолітніх осіб до медичних послуг: міжнародні та національні стандарти	85
Ковбасюк В.С	Інститут присяжних у цивільному судочинстві України	88
Козін О. В.	Особливості договору страхування у сільському господарстві за цивільним законодавством України	91
Козлова В.П Ліщук У.П.	Вплив цифровізації на розвиток договірних відносин	93
Кондратюк В.В	Судове керівництво у контексті принципу змагальності цивільного судочинства	95
Костиріна М.С Риженко А.М	Значення медіації у розрізі захисту цивільних прав	98
Костюк В.І	Розвиток судового захисту авторських та суміжних прав на художні та літературні твори	101
Лазаренко Д.О.	Цивільне судочинство в умовах воєнного стану	104
Лазарчук Д. І.	Обмеження свободи у шлюбному договорі	106
Лантух Я.В	Проблематика способів захисту суб'єктивних прав та законних інтересів сторін виконавчого провадження	110
Лобак Д. Д.	Актуальні проблеми здійснення цивільних прав та виконання цивільних обов’язків	113
Луценко В. А.	Особливості нормативно-правового Регулювання заповіту подружжя	116
Михалевич С.М.	Проблеми реалізації та захисту прав інтелектуальної власності	118
Михайлова С.І.	Особливості нормативно-правового регулювання заповіту з умовою	120
Мосьпак С.Д.	Судові та позасудові способи вирішення спорів	123
Обруч Я.Ю.	Електронний документообіг та його юридичні аспекти у цивільному процесі	125
Пахолок В.Я.	«Шлюб за добу» або державна реєстрація шлюбу у скорочені строки	129
Покотинський М.А.	Авторське право на комп'ютерну Програму як об’єкт судового захисту	131
Прутенський К. І.	Визначення поняття «сім’я» у соціологічних і юридичних дослідженнях	134
Романенкова А. Ю.	Переваги процедури медіації як альтернативи вирішенню конфліктів в цивільному судочинстві	137
Салецька Н.М.	Правове регулювання фактичних шлюбних відносин	140
Свірщ І.Р. Скидан Д.О	Роль судового розгляду в захисті приватного права: аналіз сучасних тенденцій в Україні	142
Сидоренко Д.С.	Проблеми реалізації та захисту прав інтелектуальної власності	145
Слободяник В.В.	Процесуальні строки, судові виклики і повідомлення як складники цивільного процесу	147
Стеценко А.А.	Цивільна юрисдикція у справах про примусове виселення	149
Стороха Н.В	Особливості здійснення цивільного судочинства в умовах війни	154
Тімонов А.І	Міжнародні правові стандарти у сфері реалізації принципу гласності та відкритості в цивільному судочинстві	156
Ткачук В.В	Проблеми практичної реалізації прав інтелектуальної власності в Україні	159
Франко І.Ю.	Проблеми правового регулювання авторського права в мережі інтернет	162
Хоменко Н.Ю.	Поняття доказування в цивільному процесі	165
Шаркова В.С. Петрук В.П.	Використання цифрових технологій у цивільному процесуальному праві України	168

Шелетицька В.О. Бак С.С.	До питання академічного плагіату	171
Шемчук Є.В Якимчук О.Я	Правове регулювання прав на комп'ютерні програми та їх захисту	173
Ютовець О.С	Особливості нормативно-правового регулювання визнання фізичної особи безвісно відсутньою в Україні	175

D0%BA%D0%B0%20%D0%A0.%20%D0%91.%20%D0%86%D0%BD%D0%B4%D0%B8%D0%B2%D1%96%D0%B4%D1%83%D0%B0%D0%BB%D1%96%D0%B7%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F%20%D1%84%D1%96%D0%B7%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B8%D1%85%20%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%20%D1%82%D0%B0%20%D1%80%D1%96%D0%B2%D0%BD%D1%96%D1%81%D1%82%D1%8C.pdf?sequence=1&isAllowed=y (дата звернення 05.10.2023)

2.Веренкіотова О. В. До питання здійснення цивільної правосуб'єктності фізичних осіб. Всеукраїнський науковий журнал «Право і суспільство». 2022. URL: http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2022/6_2022/12.pdf (дата звернення 05.10.2023)

3. Цивільний кодекс, 2003. (Верховна Рада України) – URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text (дата звернення 05.10.2023)

4.Сімейний кодекс, 2002. (Верховна Рада України) – URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14#Text (дата звернення 05.10.2023)

Рябченко Ю. Ю.,
д.ю.н., професор, професор кафедри приватного права
Державного податкового університету

СУДОВА ПРАВОТВОРЧІСТЬ: АКТУАЛЬНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Ключові слова: судова правотворчість, законодавчі прогалини, межі судової правотворчості, судова практика, правова позиція.

Україна як частина Європейського Союзу повинна мати не лише конкурентну економіку ринкового спрямування, але і відповідно високий рівень правової захищеності як бізнесових структур, так і конкретної людини. Саме з цих підстав як цивільне, так і господарське та адміністративне судочинство, у сфері правозастосовчої практики, повинно ґрунтуватись на передових апробованих судовою практикою правових позиціях як правотлумачного процесу, так і процесу застосування правових аналогій та судової правотворчості, які поступово закладають основи прецедентної моделі сучасного правосуддя в Україні. Безумовно, такий підхід вимагає від суддів не лише високого рівня теоретичних знань, знань законодавства та судової практики, але і вміння орієнтуватись у випадках наявності законодавчих прогалин, якими є неповнота, нечіткість, суперечливість чи взагалі відсутність норм права. Подолання таких законодавчих прогалин за рахунок судової правотворчості сьогодні є завданням всіх загальних судів (ч. 10 ст. 10 ЦПК України). В той же час, такі випадки доволі часто містять виключну правову проблему і її розв'язання судом, зокрема і Великою Палатою Верховного Суду забезпечує як розвиток права, так і формування єдиної правозастосовчої практики (ч. 5 ст. 403 ЦПК України). Такі правові позиції набувають імперативного статусу і по суті стають обов'язковими у правозастосовчій сфері цивільного судочинства (ч. 5 ст. 394 ЦПК України) Таким чином, в Україні поступово формується прецедентна модель цивільного судочинства. Коли в теорії права мова йде про характерні особливості судових прецедентів, їх зміст та процес формування, то їх

завжди пов'язують із процесом судової правотворчості, який вбирає в себе правові, моральні та суспільні цінності та принципи, пов'язані з неупередженістю суддів, їх справедливістю та чесністю. І це дійсно так, оскільки судді в процесі судової правотворчості «неодмінно нав'язують суспільству свою точку зору з певного питання» [1, с. 47], формуючи в такий спосіб нове бачення суспільного розвитку, а відтак і нове розуміння щодо правового урегулювання спірних відносин, які виникають в такому суспільстві [2, с. 155-156]. При цьому необхідно зауважити, що сьогодні суд не може застосовувати виключно писані норми закону, ігноруючи при цьому моральні засади суспільства та сприйняті міжнародною спільнотою цінності верховенства права.

З практичної точки зору, ми говоримо про те, що суд у своїх рішеннях проголошує істину, яка є результатом урегулювання цивільно-правового спору. Не дивлячись на це, така істина доволі часто критикується тією чи іншою стороною у справі, вимоги якої не були задоволені судом. Особливо нищівній критиці сторін піддаються судові рішення, де суд проявляє судову правотворчість, оскільки він часто пропонує нові підходи і розуміння щодо тих чи інших правових положень, виходячи часом за межі горизонту змістовно-правової суті норм права. Безумовно, якщо на рівні апеляційного суду така істина «не проходить», то суд, скасовує таке рішення, обумовлюючи це тим, що закон, яким керувався суд, обґрунтовуючи свою правову позицію, не правильно застосований або урегулювання спору потребує іншої норми права. Отже, вчення про судову правотворчість ґрунтується не на логічній складовій, а на складовій життєвого, професійного досвіду суддів, їх орієнтації в політичному, громадянському житті суспільства, особистій моральності та тих суспільних цінностях, якими керується таке суспільство та його люди. І хоча судді, в прямому розумінні їх прав і обов'язків, не є суб'єктами у сфері законотворчого процесу, але вся архітектура сьогоднішнього правосуддя сформована таким чином, що суд зобов'язаний дати відповідь на всі без виключення правові питання з тим, щоб урегулювати цивільно-правові спори, незалежно від того, урегульовані вони нормами права чи ні. Формуючи нові правові позиції, судді по суті розвивають право, закріпляючи у своїх рішеннях те природне право, зміст якого завжди узгоджується із його суспільним сприйняттям справедливості. Приватне поняття справедливості, яке ґрунтується на виключному інтересі однієї із сторін спору, не може бути взятим до уваги, оскільки право справедливості не може бути приватизованим навіть самою чесною людиною. Воно формується об'єктивно на основі історичних, звичаєвих, економічних, технологічних, соціальних, суспільних складових. Безумовно, що в такому підході має місце певного роду формалізм, але ж цінність судової правотворчості полягає саме в тому, щоб узагальнити цінності кожного і всіх, створивши єдино розумне, зрозуміле, а відтак і прийнятне правове рішення [2, с. 155-156]. Не являючись суб'єктом законотворення, суд своєю діяльністю справляє значний вплив на розвиток законодавства, оскільки його діяльність де-факто виступає підґрунтям для подальших законодавчих змін у всіх сферах суспільних відносин.

Отже, цивільне судочинство України сьогодні вступає в період свого ренесансу і цьому сприяє настрімкий розвиток суспільних відносин, який безумовно потягне за собою нові підходи у вирішенні економічних, технічних, технологічних,

правових питань, і всі оновлені відносини в тій чи іншій мірі будуть потребувати нового підходу до їх урегулювання, в тому числі і на рівні сучасного правосуддя.

Судова правотворчість не є обособленою процесуально-правовою категорією, яка ґрунтується виключно на професійних знаннях суддів, їх практичному досвіді та внутрішньому переконанні в правоті і істинності прийнятих ними рішень. Судова правотворчість – це процесуальна необхідність, яка вимагає від суддів урегульовувати цивільно-правові спори навіть тоді, коли норми права або взагалі відсутні, або їх правозастосування носить проблемний характер внаслідок їх правової неузгодженості з фактичними обставинами у справі, встановленими судом під час судового засідання. В той же час, така правотворчість не може носити безмежного характеру. Її змістовно-правовий зміст завжди повинен узгоджуватись як з Конституцією України, так і Загальною декларацією прав людини та Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод [2, с. 157].

Список використаних джерел:

1. Бернхем В. Вступ до права та правової системи США. К.: Вид-во «Україна», 1999. С. 47.
2. Рябченко Ю.Ю. Судова правотворчість як основа прецедентної моделі цивільного судочинства України. *Юридичний науковий електронний журнал.* 2022. № 6. С. 155-158.

Сімакова Наталя Михайлівна,
керівник юридичної служби Національної музичної академії України імені П.І. Чайковського (м. Київ, Україна)
e-mail: Natalya.snm@gmail.com
ORCID iD: https://orcid.org/0000-0002-9459-0923
Simakova Natalya, head of the legal service of the National Music Academy of Ukraine named after P.I. Tchaikovsky (Kyiv, Ukraine)

ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЕЛЕКТРОННОЇ РОЗДРІБНОЇ ТОРГІВЛІ ЛІКАРСЬКИМИ ЗАСОБАМИ В УКРАЇНІ

Сьогодні діджиталізація є важливою складовою сучасного етапу розвитку ринкових відносин та життєдіяльності будь-якого суспільства. Покупці все частіше використовують інформаційно-комунікаційні системи для придбання товару та пошуку необхідної інформації про нього, в тому числі для придбання лікарських засобів. Онлайн торгівля аптечним асортиментом здійснюється у багатьох країнах світу. Із поширенням пандемії COVID-19 всі держави почали працювати над забезпеченням потоку життєво необхідних лікарських та медичних засобів для збереження здоров'я та добробуту всіх людей [1, с. 151].

Так, Кабінет Міністрів України 23.03.2020 вніс зміни до Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з виробництва лікарських засобів, оптової та роздрібної торгівлі лікарськими засобами, імпорту лікарських засобів (крім активних фармацевтичних інгредієнтів), відповідно до яких на визначений період ліцензіатам, котрі мають ліцензію на провадження господарської діяльності з